

Nowa Wieś_1
Karta wywiadu etnograficznego

Metryczka miejscowości		
Powiat	czarnkowsko-trzcianecki	
Gmina	Trzcianka	
Miejscowość	Nowa Wieś-Rudka	

Metryczka wywiadu			
Data realizacji	4.06.2013 r.	Miejsce wykonania	dom informatorów
Czas trwania	brak informacji	Forma i wielkość	brak informacji
Przeprowadzający	M.S.	Komentarz	słaba jakość nagrania

Metryczka informatorów				
Kod	Płeć (K/M)	Wiek	Funkcja społeczna	Komentarz
038_TRZ_NW	M	brak informacji		
039_TRZ_NW	K	brak informacji		żona informatora
040_TRZ_NW	K	brak informacji		córka informatora

Informacje etnograficzne	
Tematyka	Pozyskane informacje (ew. cytaty)
I. Toponomastyka i etnonimy	
Nazwy miejscowości (historyczne; zwyczajowe)	<p><i>Jak się miejscowość wcześniej nazywała?</i></p> <p>038: No Rudka, po niemiecku to nie wiem jak się nazywała.</p> <p>039: Hütchen.</p> <p>040: Neudorf, nawet do dzisiaj tak się mówi na Nową Wieś.</p> <p>039: I Bednarkowo, tak mówimy na Nową Wieś, bo Bednarków w Nowej Wsi jak... (...) Nawet na tablicy było tak napisane, bo oni się tam tak namnożyli.</p>
Nazwy lokalne (przysiółków, części wsi, pól, łąk, pojedynczych gospodarstw)	<p>PGR</p> <p>Kozi Rynek [ulica na której mieszkają informatorzy]</p> <p>Wydrzygrosz [bo tam sołtys mieszkał]</p> <p>Wybudowania [nowe domy koło informatorów]</p> <p>Sacharyn [piaszczysta droga – bo wysychała]</p> <p>Ugory [niektóre nieużywane pola]</p> <p>Belweder [nazwa potoczna pałacu przy PGR]</p>
Nazwy topograficzne (cieków wodnych, stawów, wzniesień, obszarów leśnych, toń wodnych, uroczysk)	Rudawka [rzeczka/rów wpadające do Noteci]
Nazwy pojedynczych obiektów przyrody żywej i nieożywionej (pojedynczych drzew i głązów narzutowych)	Brak informacji
Endonimy (nazwy własne grup lokalnych i regionalnych)	<p>039: Nie ma.</p> <p>040: Każdy ma swoje nazwy indywidualnie, jak jest jakiś psychol, to jest psychol.</p> <p>Pegieerusy [na mieszkańców popegeerowskich zabudowań, „dzikusy”, „zbieranina”]</p> <p>Bambry [tak mówili Pegieerusy na mieszkańców pozostałej części Rudki, w tym na rodzinę informatorów]</p> <p>040: Ale to się już tak nie mówi. My z czasów dzieciństwa</p>

	[pamiętamy – przyp. bad.]
Egzonimy (nazwy zewnętrzne grup lokalnych i regionalnych)	Brak informacji
II. Folklor dawny i inne zjawiska kulturowe	
Podania (opowieści) o wydarzeniach lokalnych	<p><i>Czy krążą jakieś opowieści lokalne o Rudce, Nowej Wsi, Runowie?</i></p> <p>039: Że gdzieś coś straszyc? Aaa! To tu jest taka stodoła drewniana.</p> <p>038: Jak jest ta droga poprzeczna i tu jest dojazd do PGR, tutaj kiedyś stała taka drewniana stodoła.</p> <p>039: I w tej stodole strasznie straszyc. Kiedyś przyjechałam taryfą do Rudki, przywiózł mnie taryfiarz i mówi: „czy się pani nie boi sama iść?”. Ja: „a czego się mam bać?”, „no przecież tutaj straszyc!”. Nastraszył mnie jak nie wiem co. A ja szłam, no nikt mnie nie wystraszył, no ale taka jest opinia, że tam straszyc. <i>A co tam się wydarzyło?</i></p> <p>038: To jeszcze za kołchozu ojciec szedł i coś go w nogi pukło. Obejrzał się i nie ma nic, za chwilę idzie i drugi raz, i nie ma nic. A trzeci raz to z kijem szedł. (..) A dziewczuchy tośmy specjalnie straszyci, weszli my do stodoły i się bały.</p> <p>PLAGA SZCZURÓW PO WOJNIE [nie słycać dobrze w nagraniu]</p>
Tradycyjne obrzędy (także te związane z tradycjami religijnymi) doroczne	
1	<p>św. Andrzeja (Andrzejki)/św. Katarzyny (Katarzynki)</p> <p>Brak informacji</p>
2	<p>św. Marcina/11 listopada</p> <p>Brak informacji</p>
3	<p>Adwent</p> <p>Brak informacji</p>
4	<p>św. Mikołaja (Mikołajki)</p> <p>Brak informacji</p>
5	<p>Wigilia</p> <p><i>Czy zostawiacie puste nakrycie?</i></p> <p>038: Tak, tak. I tych dań nieparzysta musi być, ale więcej jak 12.</p> <p><i>Kto przychodzi z prezentami?</i></p> <p>039: Gwiazdor, bo Mikołaj przychodzi 6. grudnia. Sąsiad</p>

		<p>przebrany, czy ktoś z rodziny.</p> <p>038: I jeden talerz pusty. To się mówi, że jakby podróżny szedł i jak się pyta, czy na kolację mógłby się załapać. Pusty talerz jest, ale jak cię zaproszę, to nie będę mieć pustego talerza.</p> <p><i>Czy choinkę się trzyma sztuczną czy żywą?</i></p> <p>038: A u nas to żywa! Żywa to jest ten zapach.</p> <p>039: Od ziemi do góry! Zawsze żywa.</p> <p><i>W jaki dzień się ubiera choinkę?</i></p> <p>039: Kiedyś ubierało się do południa w wigilię, teraz to robię wcześniej, bo w wigilię to nie mam czasu. To dwa dni przed wigilią, ale nie, że tydzień przed wigilią, że zdążymy się do niej przyzwyczaić, nie.</p> <p><i>Jak długo powinna stać?</i></p> <p>039: Do Trzech Króli, to jest najkrótszy okres.</p> <p>038: Jak się włoży w piasek, trochę pnia ponacina, to stoi do lutego.</p> <p>039: Do Gromnicznej! (...)</p> <p>039: Siano na stole, to musi być.</p>
6	Pierwsze i Drugie Święto Bożego Narodzenia	Brak informacji
7	Sylwester/Nowy Rok	<p><i>Jak się spędza sylwestra?</i></p> <p>038: A to już jak się złoży, trochę się zbierze w domu, na jakiejś imprezy się nie idzie.</p> <p>039: Młodzi idą sobie w świat, a my starzy w domu.</p> <p><i>Składa się życzenia sąsiadom?</i></p> <p>039: A to tak! Wychodzimy na drogę, wystrzelamy swoje petardy i do sąsiadów, ale nie zawsze chcą, albo udają, że wyjechali, albo coś, to idziemy rano. Na drugi dzień rano weźmie się szampana i idzie się z życzeniami.</p> <p><i>A przetrwało coś z dawnych zwyczajów związanych z robieniem sobie kawałów?</i></p> <p>038: A teraz to już zanikło.</p> <p>039: Wystawianie branków, było! Wyciąganie wozów na stawki zamarznięte.</p> <p>038: Komuś wóz ukradli, bram pościągali z wioski i na stawie</p>

		<p>dom ustawili z tych bram. Też było takie.</p> <p>039: Ale to było wielkie niszczenie, bo są tacy, że jak drewniane, to połamią, poniszczą.</p> <p>038: A takie kawały to były.</p> <p>039: Bo takie tradycyjne farbą olejną okna pomalowali. (...) To robili po prostu na złość i o to chodziło, żeby się nie wydało. Niewidzialna ręka.</p> <p>038: Nie ma już tego.</p>
8	Trzech Króli	<p>039: Na Trzech Króli to kadzidło, co się święci, bo to się kadzidło święci i kredę, to się tak samo przynosi i pisze się K+M+B na drzwiach wejściowych do domu.</p> <p>038: A to kadzidło na ogień.</p> <p>039: I taki zapach pójdzie na mieszkanie.</p> <p><i>Czy chodzą kolędnicy tutaj?</i></p> <p>039: To znaczy jak moja córa była młodsza, to myśmy im szykowali takie stroje i chodzili tutaj, ale tego już lata poszły, potem to się wstydziło, ale nasze dzieciaki, jak były w wieku do komunii, to tak.</p> <p><i>Za co się przebierały?</i></p> <p>039: To tam musiał być Herod.</p> <p>038: Diaboł. Anioł. Król.</p> <p>039: I tak poszły sobie, jakiś starszy ich asekurował. To były lata 80.</p> <p><i>Teraz nie chodzą?</i></p> <p>039: Teraz nie.</p>
9	Kolędnicy	Brak informacji
10	MB Gromnicznej	<p>039: Ale tą gromnicę to jak jest burza, a teraz pieruńskie burze są, ja się tak panicznie boję burz, że ta gromnica to dla mnie jedyny ratunek. Burza się zaczyna, ja zapalam gromnicę, szczególnie jak to jest w nocy i każdy śpi.</p> <p><i>Stawia ją pani w oknie?</i></p> <p>039: Nie, na stole ustawiam zapaloną, do dzisiaj. (...)</p> <p>039: Jest msza i się święci gromnicę, co roku odnawia się, gromnica może być ta sama.</p>
11	Karnawał, tłusty czwartek, koniec	<i>Obchodzi się karnawał?</i>

	karnawału	<p>039: Ostatki.</p> <p>038: Jak byli my młodzi, to po zabawach chodzili, teraz już nie. <i>Piecze pani pączki na tłusty czwartek?</i></p> <p>039: Ja obowiązkowo! W moich, to nawet losy są. <i>Losy? W środku?</i></p> <p>039: Tak!</p> <p>038: Ale to jest głupota, te losy.</p> <p>039: Ja jak robiłam pączki to z 5 [było z losami – przyp. bad.]</p> <p>038: To dzieciak wziął pączka, ugryzł, „o! nie ma losa!”, to zostawił.</p> <p>039: Bo były nagrody, tam czekolada. W jednym była kawa, to nikt się do tej kawy nie przyznał.</p> <p>038: „Sprzątasz po imprezie” było w jednym losie.</p>
12	Topienie Marzanny	Brak informacji
13	Środa Popielcowa	<p>039: No, posypanie głów popiołem.</p> <p>038: Na mszy się jest. (...)</p> <p>038: Wielki Piątek i Środa Popielcowa to jest post ścisły.</p>
14	Śródpoście	<p>POST</p> <p>039: To obowiązkowo w piątek nie je się mięsa. Tak, jak jego rodzice żyli to przez cały rok piątek – dzień bez mięsa.</p> <p>038: A w post środy i piątki.</p> <p>POTRAWY</p> <p>039: Śledź, smalcu nie wolno było nawet, nawet garnki wyparzali. (...) Kapustę, kwas z kapusty kiedyś pili, jajka – to wolno było jeść</p>
15	Niedziela Palmowa	<p>038: Nie wiem, czy to jest prawda, ale ja do dzisiaj stosuję. Jak się święci bazie w Palmową Niedzielę, wychodzę z kościoła, jedną bazię zjadam i tak mnie od małości uczyli i tak robię. <i>A na co ta bazia?</i></p> <p>038: Na to, żeby nie bać się burzy.</p> <p>039: Ja to raz zrobiłam, ale jak się bałam, tak się boję.</p>
16	Triduum Paschalne	<p>WIELKI CZWARTEK</p> <p><i>Czy msza wygląda jakoś inaczej?</i></p>

		<p>039: Musi być inaczej, bo jest wyniesienie ciała do ciemnicy.</p> <p>WIELKI PIĄTEK</p> <p>039: W piątek to już w ogóle nie odprawia się żadnej mszy. Bo już jest w grobie.</p> <p><i>A są adoracje?</i></p> <p>039: Są, ale u nas nie ma. Bo księdza nie ma na miejscu, to tylko przyjeżdża na jakiś czas, dwie-trzy godziny przed...</p> <p><i>I mieszkańcy sobie to ustalają?</i></p> <p>039: Strażacy (...) ludzie też, ustalają taką kolejkę, wyznaczają sobie po pół godziny. (...) Żeby kościół nie był pusty, tak się tego pilnuje, żeby monstrancja nie stała bez ludzi.</p>
17	Wielkanoc (święcenie koszyczka)/Niedziela Wielkanocna	<p>SOBOTA</p> <p>039: W sobotę święcenie jaj.</p> <p><i>Co się święci jeszcze w koszyku?</i></p> <p>038: Ło Boże!</p> <p>039: Kiełbasę, szynkę, chleb, ciasto, ser, masło, sól i pieprz to się razem wsypuje w jedno naczynie.</p> <p>038: Co tylko możliwe!</p> <p>039: Daje się jakąś ozdóbkę.</p> <p><i>A z masła rozumiem, że baran?</i></p> <p>039: A to zależy, bo jak się ma baranka z cukru, to masło bierze się w jakieś naczynko i tak się stawia, nie? Bo baranek to się rozpuszcza w tym koszyku. (...)</p> <p>039: Świecenie ognia? No rozpalają ognisko i z tego, z tych rozpalonych tych, biorą do świecy. (...) I do tej wody święconej jest wrzucane takie płonące (...) potem w wodzie święconej zawsze są takie małe węgielki. Woda święcona to zawsze ma takie...(...)</p> <p>039: Jak wodę się święci, to się wlewa do studni. Woda święcona jak jest stara, to ona się nie zepsuje, nie ześmierdzi, ale ją się wylewa do studni, tak się robiło nie. Przynosi nową, starą wylewa.</p> <p>038: Zwykła nie postoi. Tamta się ześmierdzi, ale święcona to nie. To musi coś w tym być. (...)</p> <p>038: I kiedyś nie było w sobotę tej mszy, jak to się mówi? Rezurekcyjnej. Szło się rano, na 7. [w niedzielę – przyp. bad.]</p>

		<p>039: Teraz jak jest święcenie ognia, to już się zostaje na to zmartwychwstanie, na tą rezurekcję. I procesja tedy wokół kościoła.</p> <p><i>I jest procesja?</i></p> <p>039: No wiadomo, a jak?!</p> <p>NIEDZIELA</p> <p><i>A w niedzielę je się śniadanie, czy obiad uroczysty?</i></p> <p>038, 039: Śniadanie!</p> <p>039: Czeka się na wszystkich i się je śniadanie.</p> <p><i>Czy zawsze na początku trzeba się podzielić święconym?</i></p> <p>038: Tak, tak.</p> <p>039: To jedzenie święcone idzie na oddzielną tacę zawsze. I każdy po kawałku sobie bierze. (...) To co kto chce, to sobie weźmie, kto chce kielbasę, weźmie kielbasę, kto jajko to jajko, kto szynkę to szynkę. A potem jak coś zostanie, to robimy na następne śniadanie taki barszcz, nie wszyscy to robią, ale my to lubimy. To wszystko święcone, co zostaje, to idzie w ten barszcz. Biały barszcz z szynką, jajkiem, kielbasą.</p> <p><i>A co się robi jak coś zostanie ze święconego, ozdoby np., bo to cały koszyk jest święcony?</i></p> <p>039: Te gryszpany to można wsadzić w doniczkę, ponoć szybko przyjmuje i to będzie rosło.</p> <p>038: A z pokarmów to się zje wszystko.</p> <p>039: Resztę się pali.</p>
18	Poniedziałek Wielkanocny	<p>038: Kiedyś tak, to się lali.</p> <p>039: Kiedyś, młodzi jak byliśmy, to sąsiad, do wanny na podwórku jeden wsadził, taka to zimna woda była. (...) zawsze trzeba było zmoczyć jakąś dziewczuchę i tyle, nie?</p>
19	Zielone Świątki	<p>038: No tak ustrajają brzózką, gałazeczką.</p> <p>039: Tatarakiem kiedyś dawno, teraz nie. (...) z początku jest ładnie, potem to powiędnie.</p>
20	Boże Ciało	<p>039: Na Boże Ciało się stawia ołtarze zawsze. Jak jest procesja Bożego Ciała, to jeden ołtarz zawsze robi Rudka. (...) To żeśmy się tak dogadali, że z PGR-ów pilnują krzyża, a my raz do roku na Boże Ciało robimy ołtarz.</p> <p><i>Czy ten ołtarz co roku stoi w tym samym miejscu?</i></p>

		<p>039: To zależy, jak ustalą. [Ksiądz] ustala trasę. [mieszkańcy Koziego Rynku składają się na kwiaty do robienia ołtarza oraz przygotowują wstępną wizję ołtarza w domu – przyp. bad.]</p> <p>038: Tu się w domu wszystko przyszykuje.</p> <p>039: Jak tu się okazało, że będziemy robić ten ołtarz, tośmy wszystko sobie przygotowali, żeby co roku nie był ten sam problem – rusztowanie, na którym można to przewieźć. Czy w parku, czy na budynku ustawiamy, gdzie nam każą i tyle.</p> <p>OKTAWA BOŻEGO CIAŁA</p> <p>039: Na oktawę Bożego Ciała jest procesja, ale to wkoło kościoła.</p> <p><i>I święci się wianki? Z czego one są?</i></p> <p>039: A z mięty, no jakie kto ma zioła, z chabrów, ze zboża się robiło, z rumianku. Takich kilka wianków się robiło, ale to dawno było robione. Ma być nieparzysta ilość, ale ile, to już zależy. I w ten dzień, co będą wianki święcić, jest błogosławieństwo małych dzieci.</p> <p><i>A czy jest taki zwyczaj, że jak są ołtarze zdobione tymi brzoškami...</i></p> <p>039: Tak, tak! Jest!</p> <p>038: Każdy musi, gałązki urywają.</p> <p>039: Z każdego ołtarza zrywają gałązkę. Później nie wiem, co z nimi robi. Podobno stawia się w pole, że to ma chronić przed gradobiciem, burzami.</p>
21	św. Jana	<p>039: To my zawsze mamy imprezę, bo to jest Jan [mąż informatorki]! To ma dwa święta, bo 23.06 jest Dzień Ojca. Tak, że my tu zawsze mamy imieniny. A tak poza tym, to nic się nie dzieje.</p> <p>038: W Trzciance...</p> <p>039: W Trzciance, no! Tam nie chodzimy, bo zawsze w domu.</p> <p><i>Jakieś wianki puszczają?</i></p> <p>039: No niby było. No...</p>
22	MB Zielnej	<p><i>Czy idzie się na Matki Boskiej Zielnej z bukietami?</i></p> <p>039: 15. sierpnia tak, to się ziele święci, to się bierze warzywa z ogrodu, kwiaty i warzywa.</p>

		<p>038: Zboże, parę kłosów.</p> <p>038: Bukiet się robi i się idzie do kościoła, święcenie ziół to się nazywa.</p> <p><i>Co się potem robi z tym?</i></p> <p>039: Potem to się spala, potem to już nie idzie na śmieci, tylko do pieca.</p>
23	MB Siewnej	<p><i>Święci się zboże?</i></p> <p>039: Jest, ale ksiądz się pyta, czy ktoś ma zboże do święcenia.</p> <p>038: Ziarno.</p> <p>039: A kto nie ma, to sobie słonecznik, marchewkę urwie, jakieś tam liście selera.</p> <p><i>A co się z tym robi/robiło?</i></p> <p>038: To ziarno, to jak się sieje, to święcone.</p>
24	Dzień Wszystkich Świętych/Dzień Zaduszny	Brak informacji
25	Inne tradycyjne wydarzenia doroczne (cykliczne) istotne dla informatora	<p>038: Na Szczepana to owies.</p> <p>039: To się świeci owies, to jest drugie święto Bożego Narodzenia.</p>
Tradycyjne obrzędy rodzinne i okolicznościowe		
1	Narodziny i chrzest	<p>039: Chyba nie. Chrzest.</p> <p><i>A przy wózkach wiąże się dzieciom wstążki?</i></p> <p>039: A to tak, to różnie, jedni wiążą obrazek święty, inni wstążkę. To zależy kto tam.</p> <p>038: Jak czerwone, to nie zauroczą.</p> <p>039: Bo mówią, że to chroni przed urokiem. A medalik czy coś tam tego wkłada się.</p> <p><i>A czy czegoś nie wolno kobiecie w ciąży?</i></p> <p>039: Kobiecie w ciąży nie wolne przejść pod drabiną, bo będzie dziecko pępowiną obwinięte, może się udusić.</p> <p><i>A na pogrzeb może iść?</i></p> <p>039: No to dawniej, tego ni ma.</p> <p>[Informatorka 039 opowiada jak prawie ją zlinczowali, jak poszła na pogrzeb w ciąży – zakłócenia – przyp. bad.]. To ty</p>

		<p>nie wiesz, że nie wolno! A dopóki nie ochrzczone [dziecko], to nie wolno na dwór wynosić.</p> <p>038: Ale tego się już nie stosuje.</p> <p>039: Kiedyś dawniej, teraz już to wszystko zanikło.</p> <p><i>Ktoś mi powiedział, że kobieta w ciąży na pożar nie może patrzeć.</i></p> <p>039: To znaczy nie można jej wystraszyć, tak mówili, bo takie plamy ciemne na ciele dziecko będzie miało.</p> <p>038: Tam gdzie się chwyci, tam jest taka myszka. Ja w takie coś nie wierzę.</p> <p>039: Śmieję się jak takie coś sobie przypominam.</p>
2	Ślub i wesele	<p>WESELA</p> <p><i>Jak już są organizowane tutaj na miejscu, to jak wyglądają te wesela?</i></p> <p>040: Tradycyjnie, nie są takie typowo wiejskie.</p> <p>039: No bramki są.</p> <p>040: No bramki są robione, bo to jest możliwość wyłudzenia flaszki.</p> <p>039: To zależy kto, bo jak dzieci to słodczyce. A tak to wiadomo, komu najbardziej na tym zależy.</p> <p>POLTER</p> <p><i>A czy organizowany jest polter?</i></p> <p>039: Tak, w piątek.</p> <p>038: A tydzień wcześniej to znowu wieczór kawalerski. Ostatnia sobota wolności.</p> <p>039: A teraz żeby uniknąć dzień przed weselem sprzątaniam, szybko dają butelki [z wódką – przyp. bad.], żeby nie bili szkieł.</p> <p><i>A dlaczego bije się szkło?</i></p> <p>039: Bo jest taka tradycja, „bijemy szkło, albo dajesz flachę”.</p> <p><i>Kto to tłuczone szkło musi potem sprzątać?</i></p> <p>040: Panna młoda.</p> <p>039: Oni w ogóle nie powinni tego pobić, bo tą flaszkę wyłudząją. Zrobić wszystko, żeby nie bili. (...) U nas tu raz, to było grubo.</p>

3	Śmierć i pogrzeb	<p>039: Kiedyś dawno jak ktoś umarł, to dzwony na kościele dzwoniły. Jak dostali wiadomość, że ktoś zmarł, to było wiadomo, że coś się we wsi stało. A poza tym, to ja tam nie wiem. Teraz ludzie umierają i dzwony nie biją.</p> <p><i>A dawniej jak nieboszczyk leżał w domu?</i></p> <p>039: A to pukanie w próg było, trumną o próg trzy razy trzeba było stuknąć w próg.</p> <p>038: Jak trumnę wyprowadzali.</p> <p>039: Jak wynosili z domu, jak ktoś był ciężki, to było walenie.</p> <p><i>A jakąś specyficzną stronę się wynosiło?</i></p> <p>038: Nogami do przodu. Tak to było.</p> <p><i>Zasłaniano lustra, zatrzymywano zegary?</i></p> <p>039: A to tak, to robiono. Tam, gdzie było ciało, to lustra wszystkie zasłonięte, a zegary zatrzymane albo najlepiej zdjęte. To tak.</p> <p>038: No bo dla niego czas się już skończył.</p> <p>039: Jeżeli rodzina jest przy umierającym, to z reguły dają gromnicę.</p>
4	Inne zjawiska	Brak informacji.
	Zespoły i tradycje folklorystyczne, śpiewacze, muzyczne, w tym: przeglądy i festiwale oraz twórcy słowa	Brak informacji.
	Tradycje kulinarne, w tym: produkt regionalny i lokalny, potrawy świąteczne, przepisy	Brak informacji.
III. Tradycje rękodzielnicze		
	Tradycje wytwórczości rękodzielniczej, sztuki ludowej oraz artystów nieprofesjonalnych	Brak informacji.
IV. Przejawy religijności tradycyjnej		
1	Kapliczki i krzyże w miejscowości (okoliczności powstania, rok	<p>KRZYŻ W RUDCE (Jan Długi – twórca krzyża)</p> <p>038: Nie wiem czy zaraz po wojnie był, y... w czasie wojny, ale po wojnie nasz sąsiad go sam robił. Cały czas jest</p>

	fundacji, fundatorzy)	<p>drewniany, bo tamten w Nowej Wsi jest wymieniony. I spod siekiery go robił.</p> <p><i>On jest taki jak był wcześniej, czy on jest zmieniony?</i></p> <p>038: Nic nie zmieniony, tylko że on jest przy ziemi spróchniały, to tego, co robił krzyż to my zrobili, wzmocnili.</p> <p><i>Kto się nim aktualnie opiekuje?</i></p> <p>038: To w PGR-ach jest tam kilka rodzin. (...)</p> <p>039: A ten krzyż tu to, w którym roku robili?</p> <p>038: No chyba w 1947.</p> <p><i>A jak była intencja jego postawienia?</i></p> <p>038: No, że w wiosce nie było krzyża.</p> <p>039: Bo wszyscy katolicy, musieli mieć krzyż. Jest na rozstaju dróg.</p> <p><i>A dlaczego na rozstaju?</i></p> <p>039: Żeby prowadził, tak mówili. Żeby szczęśliwie dojechali, gdzie mieli dojechać.</p> <p>KAPLICZKI</p> <p>038: Nie ma, nie ma.</p>
2	Miejsca cudowne (święte drzewa, gaje, źródelka)	Brak informacji.
3	Święte figury, obrazy, rzeźby	To już w Rudce nie ma nic takiego.
4	Miejsca kultu religijnego	<p><i>Czy jakieś miejsca kultu religijnego się znajdują w pobliżu?</i></p> <p>038: Nie, tutaj nie.</p>
5	Lokalne tradycje pielgrzymowania	<p>038: Do Częstochowy, Skrzatusza.</p> <p><i>A co w tym Skrzatuszu jest?</i></p> <p>038: Nie byłem tam. W Skrzatuszu to nie byliśmy.</p> <p><i>A do Lubasza nie jeździ się?</i></p> <p>038: Też jeżdżą.</p>
6	Lokalne odpusty	<p>038: W starym kościele, bo teraz dwie parafie są w Trzciance, to na Jana, bo to pod wezwaniem Jana Chrzciciela (24.06). A tutaj we wsi na Piotra i Pawła (29.06).</p> <p><i>Czy coś na odpust się dzieje?</i></p> <p>038: Nie. Kiedyś to te kiermasze, ale mało. Teraz tylko ksiądz</p>

przyjedzie. A tutaj kościół Piotra i Pawła, bo w 1948 był wyświęcany na katolicki, i tam są dwa obrazy – Piotra i Pawła. I jeden był z Rudki, drugi z Nowej Wsi i oni kupowali te obrazy, i pod wezwaniem Piotra i Pawła jest. To, to wiem. I wiszą jeden z jednej strony ołtarza, drugi z drugiej, bo sponsorami byli tych obrazów Piotr i Paweł.

V. Lokalne uroczystości i obchody świeckie

1	Dożynki	<p>038: Gminne chyba.</p> <p>039: Ale być mają być. (...) Dożynki to już robi gmina i powiat ewentualnie, jak powiatowe. Jak dożynki większe, to każda wieś z reguły robi swój wieniec. Kiedyś Rudka robiła oddzielnie. (...) bo to się wiąże z nagrodą. Są różne konkursy.</p> <p><i>Czyli już teraz się nie robi w Rudce tylko przychodzi do Nowej Wsi pomagać?</i></p> <p>039: To znaczy, no z reguły było tak, że moje dopóki robiłam, to miały wszystkie pierwsze miejsce.</p> <p>038: Ale ty robiłaś na kościelne.</p> <p>039: No jak, na powiatowe też robiłam ostatnio. Teraz nie ma kto robić, nie ma rolników. (...) Wieniec, który wygrał to potem jechali z parafii do Częstochowy i ci co go robili, mieli to gratis w ramach nagrody.</p> <p><i>Kto zawsze robił te wieńce? Pani tak?</i></p> <p>039: Ja byłam projektantem, no a tak wiadomo rodzina.</p> <p><i>Jak po kolei robi się taki wieniec?</i></p> <p>038: A to zależy co się robi.</p> <p>039: Myśmy się to zazwyczaj zamykali do tygodnia, bo musiał być zrobiony stelaż metalowy, no to faceci musieli to wypawać. U nas wieniec musiał przemawiać, musiał mieć swoją wymowę.</p> <p>038: Papier był zrobiony, samochód jego.</p> <p>039: To właśnie wtedy był ostatni. Jak pan chce, to ja mam wszystkie na zdjęciach.</p> <p><i>Jakich materiałów się używa do wieńca?</i></p> <p>039: No podstawa metalowa, a potem zboże i różności – sznurki na pewno, kwiaty do ustrojenia.</p> <p><i>Ja słyszałem, że te wszystkie elementy muszą być naturalne.</i></p> <p>039: Tak, tak, no len, zboża, owoce mogły być, warzywa, sznurek, bo to się musi trzymać. Ale są ludzie starej daty, jak mi B. mówił: „co to za wieniec, który nie ma wstążek?”. A ja</p>
---	---------	--

		<p>powiedziałam, że każdy dekoruje jak mu się podoba. Ja miałam strój papieża uszyty, głowa była wyrzeźbiona taka oryginalna i moją dekoracją jest co innego.</p> <p><i>A skąd czerpią państwo wzory na te wieńce?</i></p> <p>039: To zależy jaka okazja jest. Jak było 10-lecie jak był papież wybrany, to wtedy był z papieżem. [Rudka po przyłączeniu do Nowej Wsi przestała robić wieńce – według informatorów ponad 10 lat]</p> <p>WYGRANE W KONKURSIE NA WIENIEC</p> <p>1984 - najładniejszy wieniec Rudka 1986 - najładniejszy wieniec Rudka 1988 - najładniejszy wieniec Rudka</p>
2	Dni gminy/wsi	039: Nie, tu czegoś takiego nie mamy.
3	Lokalne festyny	<p>039: Raz do roku na Dzień Matki i Dzień Dziecka festyn jest robiony.</p> <p><i>A kto jest organizatorem takich festynów?</i></p> <p>039: Rada sołecka.</p>
4	Inne (np. organizowane przez szkoły, KGW, Domy Ludowe, Ośrodki Kultury)	<p>DZIEŃ WYZWOLENIA RUDKI</p> <p>039: Ale tylko Rudka ma Dzień Wyzwolenia Rudki. Tylko my i nasi sąsiedzi, od roku co najmniej 1980, spotykamy się tutaj 29 stycznia. Tak się przyjęło. (...) I u nas w domu zawsze odbywa się wyzwolenie Rudki. Chociaż tam dalej już o tym nie wiedzą, to jest takie ścisłe grono ludzi.</p> <p>KGW</p> <p><i>Czy to KGW z Nowej Wsi jeszcze funkcjonuje?</i></p> <p>039: Nie, to znaczy naczynia jakieś były, to tam gdzieś ktoś ma, chyba B. to nadzoruje. Ale żadnej działalności nie ma, jak ktoś coś potrzebuje, to te naczynia są. Mówi się, że to naczynia wiejskie, jak komuś potrzeba, to można sobie [pożyczyć] za małą odpłatności.</p> <p>038: Koła gospodyń to już nie ma.</p> <p>OSP</p> <p><i>Czy zawody OSP są jeszcze organizowane?</i></p> <p>040: Są, takie między wioskami.</p> <p>039: Na dożynki są organizowane.</p> <p>040: Ale są też takie dodatkowe, w Siedlisku co roku są takie zawody. Ludzie przychodzą.</p> <p>039: Jest napinanie liny, gaszenie jakieś tam niewielkiego ognia.</p>